

ספר

סיכום הלכות

איסור והיתר

יו"ד סימנים סט - עח. פז - קיא

הלכות מליחה, בשר וחלב, תערובות

סיכומי הסוגיות מהמקורות ועד אחרוני זמנינו

על סדר השולחן ערוך

ניתן להשיג את כל הסיכומים על רוב אורח חיים ויורה דעה

מודפסים כספרים

כפלא 0504247202

נתחבר מאיתי בעזרה"ת

שמואל אהרון ברוכיאן

כל הזכויות שמורות
מצווה להעתיק ולצלם לצורכי לימוד
אשמח להערות והארות, או כל עצה אחרת

ניתן לפנות לשמואל ברוכיאן: 050-4247202

מי שמעוניין בקובץ במייל: shmu050@gmail.com

כמו כן ניתן לראות ולהוריד את הקובץ באתר 'סמיכה', וכן ניתן להשיג את הספרים, על הלכות:

- ❖ ציצית, תפילין, ק"ש, ברהמ"ז ושאר ברכות
- ❖ תפילה וברכות
- ❖ שבת
- ❖ עירובין
- ❖ פסח ויום טוב
- ❖ חגי תשרי, חנוכה ופורים
- ❖ ענייני כשרות
- ❖ גידה
- ❖ מקוואות
- ❖ מילה וגרות
- ❖ נושאים ביו"ד (כבוד הורים, צדקה, מילה, מזוזה)
- ❖ מצוות התלויות בארץ
- ❖ אבלות
- ❖ חופה וקידושין
- ❖ שביעית

ישיבת מרכז הרב - ירושלים ת"ו

עיצוב כריכה: הדסה ברגמן

יעוץ גרפי: בניהו ינקוביץ

מהדורה חמישית ומעודכנת תשרי תשפ"ג

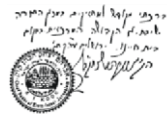
מכתב ברכה מראש הישיבה הרה"ג יעקב שפירא שליט"א

ישיבת
מרכז
הרב

YESHIVAT
MERCAZ
HARAV

מסודרו של מרן הרב
אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל
Founded by Harav
Avraham Y. Kook

כ"א אדר א' תשע"ו

בס"ד

רחש לבו של תלמידנו היקר האברך השקדן הר"ר שמואל אהרון ברוכיאן שליט"א
לעסוק באסוקי שמעתא אליבא דהלכתא ולאחרונה מוציא לאור סיכום השיטות על

מצוות התלויות בארץ, כיד ד' הטובה עליו, ואם כי אינני שר המסכים ובפרט

בענייני הלכה. אולם מכירני מאז את הרב הנעלה הנ"ל, אשר יראתו קודמת

לחכמתו וכוונתו לזכות את הרבים מזיו תבונתו, ע"פ מקורות חז"ל ורבותינו שבכל

הדורות.

ובעה"י יזכה להוסיף כהנה וכהנה בעמלה של תורה מתוך שמחה ומנוחת הנפש

להגדיל תורה ולהאדירה בשאר חלקי תורה"ק, ויברך ד' חילו ופועל ידיו תרצה,

ותרבה הדעת כמים לים מכסים, בהוספת ציצים ופרחים בתורה"ק, ואשרי חלקו.

בברכה נאמנה לכבוד התורה ולומדיה

מרכז- הרב

ירושלים ת"ו

בניש טויס אכא הענה זאמט
יאני טאניו
אכס ככ
נשא מ

הרב צבי יהודה (בן דור) 12

ת.ד. 5010, ירושלים, 91050

טלפון: 02-6524793

פקס: 02-6540356

12 Harav Zvi Yehuda St.

P.O.Box 5010

Jerusalem, 91050

Phone: 02-6524793

Fax: 02-6540356

www.mercazharav.org.il

mercaz@012.net.il

הקדמה

אודה לה' יתברך על אשר זיכני ללמוד הלכות איסור והיתר ולהדפיס את עיקרי הדברים שנדונו במהלך הלימוד. ובאמת אין בכוונת חוברת זו לחדש הלכות וכד', אלא שהדברים יהיו מסודרים לי ולשכמותי.

השתדלתי תחילה להביא את מקור ההלכה בגמ', לאחר מכן את דברי הראשונים העיקריים בסוגיא, עם דברי מרן הבית יוסף והשו"ע, והחוננים עליו, ש"ך ט"ז ופת"ש. וכן את הנידונים המעשיים באותה סוגיא ואת דברי פוסקי זמנינו, השתדלתי להביא את כל דברי הפוסקים האחרונים מכל העדות תחת כפיפה אחת, בעיקר פסקיו של הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל. הרה"ג מרדכי אליהו, הגר"מ פינשטיין, הגרש"ז אורבך, ועוד רבים מפוסקי דורינו. כשהתחדשו במהלך הלימוד סברות וחידושים אשר נמצא להם מקום בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים הוספתי את הדברים בגוף הסיכום, אך לא הוספתי דברים שאינם מעוגנים בפסיקה ההלכתית ואשר אין בהם עזר ללימוד הסוגיא הלכה למעשה.

מבנה הסיכום שמתוכו נובעת גם התועלת ממנו היא הבאת דברי הגמ', משא ומתן בדברי הראשונים בלא אריכות, הבנת העקרון שבכל סוגיא והלכה, הבאת הדיונים ההלכתיים בזמנינו מתוך הפסיקה הלכה למעשה והנימוקים ההלכתיים שהובאו בשו"תים ובספרי ההלכה. והבאת פוסקי ומנהגי העדות השונות. ברבים מספרי הקיצורים אין יכולת ללמוד להבין את טעמי ההלכות, ומכאן החסרון הגדול שבהם. העדפי להאריך מעט ולא לחסוך מהלומד את ההבנה העמוקה שבכל הלכה והלכה, ובכך לזכות ללון בעומקה של הלכה ולא להשאיר 'חסרת טעם'.

בלימוד הלכות אלו נעזרתי רבות בשיעוריו הבהירים של הרב י"צ רימון, רב הישוב אלון שבות דרום. שהבהירות אינה באה על חשבון העומק שבסוגיות. יזכנו ה' לראות שיעורים אלו יוצאים לאור בקרוב.

כאן המקום להביע תודה עמוקה והכרת הטוב לאישתי היקרה הודיה חיה שתחילי, שכל רצונה ומאוויה שאשקוד על דלתות התורה. עוזרת ותומכת, וודאי שעליה נאמר 'שלי ושלכם - שלה הוא'. שנזכה לראות את כל זרעינו הולכים בדרך הישר, באהבה ושמחה.

להורי היקרים על שדואגים לי במסירות עד אין קץ, ותומכים ומעודדים, ולא חוסכים ממני מאומה כדי שאוכל להמשיך ולגדול בתורה, הם אלו שדחפו אותי להדפיס ספר זה, ובלעדיהם ספר לא היה רואה אור. הקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם.

הודאה מיוחדת לחמי הרב יוסף דורי שליט"א וחמותי מיכל שתחילי, שעשו ועושים לעזור לנו בכל מכל כל בטוב עין ובהרחבת הלב. יהי ה' עמם לראות בנים ובני בנים עוסקים התורה ובמצוות, כשאיפתם ועמלם תמיד, ולרוות נחת מכל יוצאי חלציהם בבריאות ובשמחה.

ברכה לישיבת מרכז הרב בה אני זוכה ללמוד, וממנה הכח להגות בתורה מתוך דיבוק חברים. ובפרט לעומד בראשה רה"י הרה"ג יעקב שפירא שליט"א יבורך מפי עליון, ויזכה להמשיך להרביץ תורה בישיבתנו הק'.

לזכרון עולם בהיכל ה'
מוקדש לעילוי נשמת האיש הכשר
ירא ה' ואוהב את הבריות
ה"ה ר' יצחק בן יהודה זצ"ל
נלב"ע
ה' סיון תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה

לזכרון עולם בהיכל ה'
מוקדש לעילוי נשמת
האישה הכשרה, סבתי היקרה
טובה בת שמחה קנדי ז"ל
נלב"ע
ב' תמוז תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה

תוכן עניינים

❖ הלכות מליחה

סימן ס"ט - דיני מליחה והדחה 1

א. מטרת ההדחה הראשונה. חתך את הבשר לאחר ההדחה. דיני שריית הבשר קודם ההדחה. שימוש בכלי ששורים בו בשר. מליחת בשר קפוא. ב. מלח ולא הדיח בתחילה. היתר ע"י צליה. ג. באיזה מלח מולחים. מליחה בסוכר. מליחת בשר במלח מעובד. ד. כמות המלח הנדרשת. מליחה מכל הצדדים או מצד אחד. מליחה מבפנים. מליחה חלקית קודם הבישול. מלח המעורב עם דברים אחרים. ה. חתך מהחתיכה לאחר המליחה. ו. שיעור שהיית החתיכה במלח. מהו שיעור מיל. ז. דיני הדחה אחרונה. מספר ההדחות לאחר המליחה. הדחה במי פירות. ח. לא גיפץ ולא שטף. הניח בשר בכלי ללא מים. כלי איסור שהיו בו מים והדיח בו בשר אחר מליחה. ט. נתבשל הבשר בלא הדחה שלאחר המליחה. בשר שנתנוהו בכלי שני. דבר חריף בכלי שני. בשר יבש. דין המלח שמלחו בו. י. נאמנות הגוי על הדחת הבשר. אינו זוכר אם מלח את הבשר שבישל. כשלא ידוע אם מלחו את הבשר. יא. בשר שנתבשל ללא מליחה. בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה. בשר כבד ובני מעיים. יב. דרך היתר בשר ששהה ג' ימים ללא מליחה. ציר שנפלט מבשר ששהה ג' ימים. שומן אווזות שלא הודח. בישול הבשר לאחר צלייתו. שהיית הבשר ג' ימים ללא מליחה. בשר קפוא ששהה ג' ימים בלא מליחה. יג. בשר שלא נמלח ג' ימים, ובתוך זמן זה שרו אותו במים. שיעור זמן שריית הבשר במים. שהיית הבשר לאחר ששרה אותו במים. היתר ע"י שרייה במים לבשר שלא נמלח ג' ימים. ספק אם שרו את הבשר תוך ג' ימים. צורת השרייה (עור, נוצות וכו'). הדחת בשר שלא נמלח כדי שלא יעברו עליו שלושה ימים מהשחיטה - בשבת. יד. בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה ונתערב בבשר אחר. נתבשלה בלא מליחה ונתערבה באחרות. טו. בשר שלא נמלח ונכבש מעת לעת במים. יש שישים במים כנגד הבשר. טז. באיזה כלי מולחים. שימוש בכלי שאינו מנוקב שמלח בו. מליחה שניה בכלי שאינו מנוקב. גשתמש בכלי שאינו מנוקב. יז. שימוש רותח בכלי מליחה מנוקב. שימוש בצונן בכלי מנוקב. יח. דין בשר שנמלח בכלי שאינו מנוקב. כמה מהבשר נאסר. כמה ישהה הבשר בציר ויאסר. שיעור המלח. מעשה של הט"ז. יט. חליטת הבשר לאחר המליחה. כ. ציר היוצא מהבשר לאחר המליחה. דין הכלי.

בשר מליח שנפל לכלי חלבי. דין הדחת הבשר. חיתוך בשר ששהה שיעור מליחה. השהיית הבשר במלחו. בשר שנמלח לצלי ונשתהה בלא הדחה. כא. כיצד ינהג במקום שאין מלח.

סימן ע - מליחת חתיכות בשר יחד..... 47

א. מליחת הרבה בשר יחד. חתיכה שנמלחה פעמיים. מליחת בשר עם דגים. דג שנמלח עם בשר כמה ממנו נאסר? דגים שנמלחו עם הקשקשים. ב. דג מליח ועוף טפל. דג המונח על העוף. מלח עוף עם דג לאחר שעבר שיעור מליחה. מליחת דגים בכלי שמלחו בו בשר. דג טפל ועוף מליח. ג. בשר כשר תפל שנמלח עם בשר טרף מלוח. הדין כשעומדים סמוך זל"ז. בשר כשר מלוח עם בשר טריפה תפל. ד. 'תתאה גבר' במליחה. ה. שהיית הבשר במלח. ו. חתיכות בשלבים שונים של ההכשרה שנגעו זב"ז. זמן פליטת ציר. בשר שלא שהה שיעור מליחה ונפל לציר. בשר ששהה שיעור מליחה ונפל לציר. דרך ההיתר של בשר שלא שהה שיעור מליחה. דם שנפל על בשר תוך שיעור מליחתו. דין הבשר שלמעלה מהציר. בשר שנפל לציר שעל הקרקע. חתיכה שנמלחה בכלי שאינו מנוקב. ציר מעורב עם מים.

סימן ע"א - דין מליחת הראש, הטלפים והמוח..... 61

א. דין מליחת הראש. ב. מליחת הטלפיים. ג. הכשרת המוח ע"י צלייה. הכשר המוח ע"י בישול. מליחת ראש שלם. שאר עצמות שיש בהם מוח. מליחה ע"ג צמר.

סימן ע"ב - דין מליחת הלב והריאה..... 65

א. קריעת הלב קודם מליחה. בישול הלב. אכילת הלב. ב. לב שלא קרע אותו קודם המליחה או הצלייה. מלחו ולא קרעו והתבשל לבדו. בשלו ללא קריעה. כיצד משערים שישים כנגד הלב. עוף שצלאו ונמצא בתוכו הלב. חיתוך ערלת הלב והגידים. ג. עוף שבושל עם לב. חתיכות עוף שנתבשלו עם הלב. ד. חיתוך הריאה.

איסור דבוק -..... 72

לב הדבוק לחתיכת בשר. מה הטעם לאיסור דבוק? אינו דבוק בתולדה. איסור דבוק שדבר הבלוע.

סימן ע"ג - דין צליית הכבד..... 74

הקדמה. א. בישול הכבד לכתחילה. דרך בישול הכבד עם בשר אחר. כבד שבושל ללא הכשרה. אופן קריעת הכבד. ב. חליטה בחומץ. ג. הכשר הכבד לצלייה. ד. צליית כבד עם בשר. ה. מליחת כבד עם בשר. כבד הדבוק בבשר. הדחת הכבד אחר הצלייה. כבד שגשרה במים. ו. כבד שנמצא בעוף צלוי. כבד שנמצא בעוף מבושל. כבד שנמצא בעוף שמלאוהו בביצים. צליית כבד ששהה שלושה ימים אופנים נוספים של הכנת כבד. צלייה ע"ג קרקע של תנור. צלייה בתנור צליית הרבה כבדים יחד על הגז. הכנת הכבד במיקרו-גל. צליית כבד על נייר. שיקוע הכבד בדם.

88..... סימן ע"ד - הכשר הטחול

הכשר טחול, כליות ועוד. מליחת כליות וביצי זכר טחול שנצלה ללא ניקור.

90..... סימן ע"ה - מליחת המעיים

א. מעיים. כרס. שומן של מעיים. קורקבן. חלחולת. ביצים הנמצאות בעופות. שומן הבשר. ב. מליחת בני מעיים עם שאר בשר. מליחת כבד עם בני מעיים. ג. שומן הכנתא.

95..... סימן ע"ו - דין בשר לצלי

א-ב. מליחה והדחת הבשר קודם ולאחר הצליה. דם שנשף על הצלי. מלח ולא הדיח את הדם לפני הצליה. שטיפת הבשר לאחר הצליה. החילוק בין עוף לבשר. היפוך השפוד כשלא מלח את הבשר. ג. חיתוך הורידים. ד. שיפוד וסכין שהשתמש בהם ע"ג האש בבשר שלא נמלח. ה. מוהל היוצא לאחר המליחה. ו. נתינת כלי תחת הצלי לקבל שמנונית. אכילת השומן שבכלי תחת הצלי קערה תחת הכבד.

104..... סימן ע"ז - עופות ממולאים בבשר שלא נמלח

סוגיית מולייתא. מולייתא שיש ביצים בתוכה. צליית בשר שלא נמלח עם בשר שנמלח. צליית בשר לא מוכשר עם בצל. טחן בשר שלא נמלח.

109..... סימן ע"ח - דיבוק בצק בבשר שלא נמלח

'טופל' בצק בעוף - ביאור המושג. עוף שלא נמלח וטפלוהו בבצק. עוף שנמלח וטפלוהו בבצק. משיחת בשר שלא נמלח בשמן או בציר.

סימן פ"ז - באיזו בשר נוהג דין בשר בחלב, והיאך נקרא בשול 111

א. פתיחה להלכות בשר וחלב. איסור אכילה בישול והנאה. איסור חצי שיעור. שיעור הבישול המחייב מהתורה. אכילה שלא כדרכו. בישול אחר בישול. בישול בשר בחלב לאיבוד (ניסויים וכד'). בישול בשר בחלב הבלועים בכלי. ב. כל בשר הבהמות אסורות בחלב. ג. מין הבשר האסור מהתורה. איסור עוף בחלב. בישול והנאה בעוף בחלב. בשר עם חלב שקדים. דג בחלב. ד. מראית עין בחלב אישה. מראית עין באיסורי דרבנן, חלב סויה וכד'. ה. ביצים הנמצאות בעופות. ו. אופני בישול - עישון, צליה, טיגון, עירווי וכו'. חלב מתה, חלב זכר ועוד. חתיית האש תחת קדירת גויה. נתינת מי בשר בחלב לפני הבהמה. בישול באפר שבלע בב"ח. ז. בישול שליל, שלייה ועצמות בחלב. ח. מי חלב. הפקת נוזלים מחלב בדרכים שונות. ט. חלב שנמצא בקיבת עגל לאחר שחיתתו. י. חלב מלוח או כבוש בקיבה. קיבה שנתייבשה כעץ. יא. 'מעמיד' ע"י איסור.

סימן פ"ח - שלא להעלות בשר על השלחן כשאוכלין גבינה 137

א. העלאת בשר וחלב על שולחן אחד. גזירה בשאר איסורים. נרות חמאה בשולחן עם בשר. ב. היתר אכסנאים. תנאים ב'היכר'. שנים המכירים זא"ז, שאחד מהם גוי, חילוני או קטן. חששות נוספים באכילת בשר וחלב. מלחיות שונות לבשר וחלב.

סימן פ"ט - שלא לאכול גבינה אחר בשר 145

א. אכילת חלב לאחר בשר. שעות זמניות או קבועות. האם צריך להמתין שש שעות שלמות. ממתי מונים את זמן ההמתנה. שיעור ההמתנה לחולה. שיעור ההמתנה לקטנים. הלועס בשר ללא בליעה. בירך על גבינה תוך זמן ההמתנה. המתנה לאחר בליעת תרופה בשרית. ב. אכילת בשר לאחר גבינה. קינוח, עיון והדחה. האוכל ע"י כף או מזלג. פרטי דיני מים אמצעיים. גבינה ישנה - צהובה. ג. המתנה בין בשר לחלב כשאוכל תבשיל בלבד. מה מוגדר כתבשיל בשרי? נטילת ידים לשמש הסעודה. ד. ייחוד פת לבשר וחלב. החלפת המפה. חיתוך בשר וגבינה באותה סכין. מערכת כלים נפרדת לבשר וחלב. כלי זכוכית לחלבי ובשרי.

סימן צ - דין כחל 168

א-ב. בישול וצליית כחל לבדו או עם בשר אחר. המנהג בכחל. צירוף הכחל לביטול. כחל שנפל לפחות משישים ונפל שוב לקדרה אחרת. פשטידא מהכחל. ג. סכין שחתכו בה כחל רותח. שימוש בשיפוד שצלה בו כחל. דין הכחל לאחר צלייתו. כחל שנכבש בחלב. ד. צליית כחל עם בשר אחר. מליחת כחל עם בשר.

סימן צ"א - דין בשר וחלב שנתערבו 177

א. בשר וגבינה בצונן. דר ההדחה בדבר כחוש ושמן. ב. שימוש בכלי בשרי לחלבי וההיפך. שימוש בצונן בכלי חרס שבלע איסור. ג. אכילת לחם מארוחה בשרית. ד. תערובת בשר בחלב רותחים. בישלו הבשר ללא קליפה. ה. 'מליח הרי הוא כרותח' - הגדרת מליח. סיום זמן המליחה. מליחה משני צדדים. תתאה גבר במליחה. שיעור הנאסר ע"י מליח. היתר מלוח ואיסור טפל. ציר מבשר שנמלח. ו. דין מלוח בשמן. ז. צלי שנפל לחלב. בשר קר וקפוא. אפוי ומבושל. ח. בשר וחלב בכבוש או מליחה מותרים בהנאה.

סימן צ"ב - דין נפל חלב לקדירה של בשר 194

א. מעט בשר שנפל לקדירת חלב רותחת. ב. טיפת חלב שנפלה לקדרת בשר - לא ניער ולא כיסה. ניער וכיסה בתחילה או בסוף. נפלה טיפה לקדרה ולא נודע להיכן. ג. חתיכה נעשית נבילה בבשר בחלב. חנ"ג בבו"ח דרבנן. ד. חנ"ג בשאר איסורים. דאורייתא או דרבנן? 'תרי משהו' בחמץ בפסח. חנ"ג לח בלח. חנ"ג באיסורי דרבנן. חנ"ג במליחה. חנ"ג בכלים. ה-ז. טיפת חלב שנפלה על הקדרה. דינים נוספים. קדרה חדשה. נפלה טיפה על הקדרה כנגד האש. קדרה על גבי איסור שגשפך. קילוח מכלי ראשון. טיפת חלב שנפלה על כיסוי הקדרה. ח. סיר חלבי מתחת לסיר בשרי. ט. חלב שנטף על כלי.

סימן צ"ג - קדירה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב 214

חלב שבושל בכלי בשרי ואין בו שישים נגד הכלי. כלי חרס בשרי שבישל בו חלב ויש בחלב שישים נגד הקדרה. בישול חלב בקדרה בשרית שבישל בה ירקות. קדרה ששהה בה חלב כל הלילה. בליעה בכלי נחושת. כיסוי בשרי על קדירה חלבית. כיסוי צונן וקדרה רותחת וההיפך. בליעה ופליטה בכלי זמנינו.

סימן צ"ד - דין התוחב כף חולבת בקדירה של בשר 222

א. כף חלבית שהכניס מקצתה לתבשיל בשרי. 'חם מקצתו חם כולו'. כנגד מה משערים בכף. שיעור כנגד כל הכלי. הגדרת 'בן יומו'. מה חשוב לכלי ראשון? ב. כף שנתחבה פעמיים לקדרה. ג. דין הכף שנתחבה בקדרה. שימוש בצונן בקדרה שנאסרה. מה יעשה עם איסורי הנאה? קדרה שבשלו בה בשר בחלב ודין המאכל. ד. כף שאינה בת יומא שנתחבה בקדרה. ה. תחב בקדרה חדשה כף חלבית ואח"כ כף בשרית. תחב כף לתבשיל פרווה רותח. ו. בצל או ירק הבלועים בבשר ובישלם בקדרה חלבית. ז. בשר רותח שחתכו בסכין חלבית. גוש בכלי שני. דין הסכין. ח. גבינה שנפלה על בשר או תנור חם. גבינה חמה שנפלה לקצרת בשר. ט. דבש במחבת.

סימן צ"ה - דיני ג"ט בר ג"ט 240

א -ב. היקף ההיתר בג"ט בר ג"ט. ג"ט בר ג"ט לכתחילה ג"ט בר ג"ט בשעת הבישול. ג"ט בר ג"ט באוכלים. אכילת פרווה שבושל בסיר בשרי בצלחת חלבית. ג"ט בר ג"ט פגום. ג"ט בר ג"ט פגום במאכל חריף. ג"ט בר ג"ט באיסורים. ביצה שנתבשלה בקדרה חלבית. ג. כלי בשרי עם חלבי במים רותחים. כאשר אחד מהכלים אינו בן יומו. הדחת כלים חלביים ובשריים בכיור אחד. עירה מכלי ראשון בשרי על כלי חלבי. סיכום ההיתרים ע"פ הרמ"א. ד. מים עם אפר. מדיח כלים לחלבי ובשרי. ה. הנחת כלי עם כותח סמוך לכלי עם מלח. ו. הנחת כלי חלבי ליד בשרי. ז. מלח בכלי בשרי לצורך חלבי.

חצובות וכיריים במטבח הביתי 257

ייחוד כיריים נפרדות לבשרי וחלבי. שימוש באותן חצובות לבשרי וחלבי. שימוש בכיריים חשמליות לבשר וחלב.

סימן צ"ו - דין מאכל חריף שנחתך בסכין של בשר 260

א. דאורייתא או דרבנן? ג"ט בר ג"ט בחריף. עד כמה אוסר החריף - היתר ע"י קליפה היתר ע"י טעימת המאכל. כנגד מה מחשבים את הבליעה. סתם סכין אינה בת יומה? קרש חיתוך ושאר כלים. השפעת החריף על הכלים. כמה מציאויות בחיתוך חריף: חריף בדבר צונן. המתנה אחר דבר חריף. דוחקא דסכינא. ב. מהו דבר חריף? חריף בתערובת. זנגביל. חריף מבושל או מטוגן. ג. חריף באינו בן יומו. תערובת בדיעבד. ד. לימונים ודגים שנחתכו ע"י גויים. חתך תולעת בצונן. ה. קישוא שחתכה בסכין בשרית. דין לפת.

סימן צ"ז - שלא ללוש עיסה בחלב 280

א. איסור אפיית פת חלבית. גדר הייתר. אפיית פת עם בשר בתנור. גזירה או קנס. רק פת, או ה"ה שאר דברים. עירוב חלב בין. עוגיות, עוגות ובורקס. מכירה לאחרים. ב. תנור שטחו באליה. ג. פת שאפאה עם צלי.

❖ הלכות תערובות

סימן צ"ח - דין איסור שנתערב בהיתר ואופן ביטולו 288

א. תערובת איסור והיתר - קביעת הדין. איזה גוי נאמן בטעימת התערובת להתיירה (מסל"ת/אומן) טעם הסמיכה על גוי באיסור דאורייתא. קניית מוצר ללא השגחה בהסתמך על פירוט הרכיבים. טעימת ישראל. טעימה בלשון. אופן המדידה. הוראה לעם הארץ בביטול איסור. ב. טעם כעיקר - מקור הדין וטעמו. מדאורייתא או דרבנן? - הסוגיות בגמ'. מדאורייתא או דרבנן - דברי הראשונים. טעם כעיקר - דינים נוספים. מקור דין תערובת מין במינו ומין בשאינו מינו. דין תערובת מין במינו. בתר שמא או בתר טעמא. נתערב במינו ובשאינו מינו - דין 'סלק את מינו'. טעם כעיקר באיסור דרבנן. ג. ספק חסרון ידיעה. ספק חסרון ידיעה באיסור דרבנן. חסרון ידיעה במחלוקת הפוסקים. ד. שיעור פליטת האיסור. בליעה ע"י כבישה, מליחה ועירווי. כף חלבית שהוכנסה מקצתה לתבשיל בשרי האם חובה להפריד איסור שנתבטל בשישים. איסור שנפל פעמיים לקדירה אחת או לשתי קדרות. ה. דין חנ"ג בבלוע בכלים. חילוק בין בלוע בכלי חרס לשאר כלים. ו. חצי זית איסור שנתערב בהיתר. ז. איסורים שצריך כנגדם שישים ואחד כדי לבטלם. ח. שיעור הביטול באיסורי דרבנן. תבלין ומילתא דעבידא לטעמא. מדאורייתא או דרבנן? ט. איסורים מבטלים זה את זה. איסורים שונים שטעמם שווה וההיפך.

סימן צ"ט - מה מצטרף לבטל איסור, וביטול איסור לכתחלה 324

א. צירוף עצמות ההיתר והאיסור. האם גוף הקדרה מצטרף לבטל את האיסור. אלו עצמות אוסרות. ב. נתבשלה החתיכה עם העצמות קודם שנפלה. ג. חתיכה הבלועה באיסור מצטרפת לבטל האיסור. ד. מה מצטרף להיתר. בתר השתא או בתר מעיקרא? ה. ביטול איסור לכתחילה - המקור ותוקף האיסור. דאורייתא או דרבנן. מה הדין בדיעבד כשביטל בשוגג. מי חשוב לשוגג? את מי קונסים? ביטול איסור כשאינו כוונתו לכך. ביטול ספק איסור. חקירת החכם האם הוסיפו היתר

לאחר שנאסר. דין חנ"ג קודם שנודע האיסור. ו. ביטול איסור דרבנן. 'קמא קמא
בטיל' כנגד 'חוזר וניעור'. ביטול היתר בהיתר. ז. ביטול איסור מועט.

סימן ק - בריה אפילו באלף אינה בטילה 353

א. איסור בריה - גדרו. מה חשוב לבריה? - בריה חסרה. נתרסקה בפיו. בריה
בתערובת. האם לתולעים הגדלים בפירות יש דין 'בריה'. איסור בריה בדבר
מאוס. איסור אפרוח טהור/טמא. ב. טעם של בריה. איסור 'דבוק' בירך שנתבשלה
עם הגיד. ג. מרק שנפל לתוכו בריה. ד. מתי צריך לבדוק מתולעים.

סימן ק"א - חתיכה הראויה להתכבד 367

א. טעם דין חתיכה הראויה להתכבד. היחס בין דבר חשוב לחתיכה הראויה
להתכבד. גדר החתיכה והאורחים. חתיכה הראויה להתכבד רק קודם הביטול.
חה"ל האסורה מדרבנן. ספק חה"ל. ב. אסורה מחמת עצמה. חה"ל בגבינה. דין
חה"ל באיסור כדי קליפה. ג. גדר חה"ל שאינה בטילה. ד. שומן המעיים. עור
שומן של אווז. ה. קורקבן ובני מעיים. ו. צריך שתהא החתיכה שלימה. מתי
נדרסקה החתיכה? חה"ל במין בשאינו מינו. ז. תערובת חה"ל שנחתכה אחת
מהן. ח. זיהוי האיסור ע"י סימנים. ט. דימוי ראש כבש טריפה.

סימן ק"ב - דבר שיש לו מתירין 385

א. גדר דבר שיש לו מתירים וטעמו. צבע מאכל - 'חזותא מילתא היא'. דשיל"מ
במין בשאינו מינו. ספק ביצה שנולדה ביו"ט ונתערבה. דשיל"מ שנתערב ופירשה
חתיכה מהתערובת. ב. דשיל"מ - כשהיתר ודאי יהיה. ביצה ספק טריפה שנולדה
ביו"ט. גדר על דבר איסור - הוי דשיל"מ? ג. כלי שנאסר ונתבטל באחרים. כלי
חלבי שהתערב בכלים בשריים. נתערב כלי שאינו טבול בכלים טבולים. היתר
ע"י טורח. 'היתר' ע"י מכירה לגוי. ד. דשיל"מ כשמתקלקל המאכל. האם חמץ
בפסח חשוב לדשיל"מ. דשיל"מ כשיש רק טעם איסור. דין תערובת במעשה שבת.
חתיכה הבלועה מאיסור שאינה אסורה מחמת עצמה. דשיל"מ שההיתר אינו מתיר
את האיסור. איסור שלא היה ניכר קודם שנתערב. האם נדר מיקרי דשיל"מ.
מוקצה שהתערב.

סימן ק"ג - ג - גותן טעם לפגם 405

א. טעמו פגום אינו אוסר תערובתו. נטל"פ שאינו מחמת עצמו. ביטול איסורים חשובים. בריה סרוחה. אכילת איסור פגום. בליעת כדור שיש בו איסור. ב. רמת הפגם המתירה. פגם ולבסוף השביח או השביח ולבסוף פגם. קדירה שנתבשל בה איסור נטל"פ. כף שנתחבה לאיסור פגום. דבר שאין לו טעם כלל. נותן טעם לפגם בפסח. ג. איסור הפוגם ב'עזרת' תבלינים. ד. שמן ודבש של גויים. בשר או חלב ביין. ה. שיעור הזמן הגורם לפגם הבלוע. קדירה שאינה בת יומא עם שמנונית. שישים נגד הדבוק בקדירה. ו. דבר חריף בקדירה שאינה בת יומא. ז. ביטול מים תוך מעל"ע ואח"כ ביטול בה היתר.

סימן ק"ד - נותן טעם לפגם בשרצים 422

א. טעם של עכבר. עכבר שנפל לשיכר ומתי חוששים לאיסור. עכבר כתוש והגדרת תערובת. חתיכות איסור קטנות שא"א להפרידן. ב. עכבר בשיכר וחומץ ושאר משקים. עירווי שומן על עכבר. הדלקה בבית הכנסת בדבר מאוס. ג. שאר דברים המאוסים.

סימן ק"ה - איסור שנפל לתוך היתר 431

א. 'כבוש כמבושל' - הגדרת כבוש. כבוש - כמבושל?. דין ספק כבוש. באלו דברים חל דין כבוש. שיעור זמן הכבישה. כבישה לא רציפה. נזול הכבישה. חתיכה שמקצתה חוץ לנזול. כבישה בכלים. ב. הקדמה. כלי ראשון שהיד סולדת בו. כלי ראשון על האש שאין היד סולדת בו. מהו חום של יד סולדת?. ביטול בכלי שני. כלי הבישול. האם קיים "כלי שלישי"? האם מצקת היא כלי שני?. ג. עירווי מכלי ראשון - תתאה גבר. חתיכת איסור חמה ליד חתיכת היתר חמה. תתאה גבר בכלים. דין 'ניצוק' באיסורים. דבר גוש. ד. בליעה בצלי - איסור והיתר כחוששים. ה. איסור שמן שנצלה עם היתר. איסור כחוש והיתר שמן - דין מפטם. איסור כחוש לגמרי. ו. בליעה בצלי שאחד חם ואחד צונן. ז. איסורה מחמת עצמה או מבליעה. דין 'אין הנאסר' בכלים. ח. כליה שצלאה בחלבה. ט. 'מליח הרי הוא כרותח' - הגדרת מליח. שיעור האיסור בכחוש. דין מלוח בשמן. איסור כחוש מפעפע. פעפוע השומן לשאר חתיכות המלוחות. מליחת אווזות יחד שאחת מהן טריפה. י. היתר מלוח ואיסור טפל. יא. תתאה גבר במליחה. יב. מליחה בכלים. יג. מלח או תבלין בין בשר לחלב. יד. אין הנאסר חמור מהאוסר.

סימן ק"ו - דין ביטול בשישים 472

א. הקדמה. חתיכה שבלעה איסור ונפלה לקדירה. ב. חתיכה שיש בה חלב שנתבשלה בקדירה. כבישה אחר בישול.

סימן ק"ז - דין המבשל ביצה, ודבר מיאוס הנמצא בתבשיל 476

א. המבשל דגים קטנים יחד שאחד מהם טמא. בישל יחד הרבה ביצים ונמצאה אחת אסורה. דין הכלי שנתבשלו בו הביצים. ב. דבר פגום שנמצא בתבשיל. לקח בכף דבר פגום מהקדרה.

סימן ק"ח - שלא לאפות היתר ואיסור בתנור אחד 480

א. ריחא - מילתא היא? מה חשוב לדיעבד. תוקף האיסור. א. סוגי התנורים. ב. כיסוי. ג. בזה אחר זה. ד. שניהם כחוששים. ריחא בדבר חריף. צירוף חתיכות לששים. ריחא בדבר שאינו בטל. דין זיעה. זיעה באוכלים יבשים. תנורים בימינו. מיקרוגל. ב. ריחא בבישול. ג. שמנונית על המרדה. ד. פת חמה ע"ג חבית של איסור. ה. שאיפת איסור. טעימת איסור. הנאה מיין-נסך. ו-ז. הרחת איסורים.

סימן ק"ט - דין יבש ביבש שנתערב 501

א. סקירה כללית והקדמה. יבש ביבש - דין תורה. יבש ביבש - הדין מדרבנן. תערובת יבש ביבש מין במינו ובשאינו מינו. כמות או גודל החתיכות. הגדרת 'יבש' ו'לח'. תערובת יבש ביבש בפסח. ב. בישול החתיכות מין במינו.

סימן ק"י - דין ספק טריפות שאירע בבשר 511

א. דין דבר שבמניין. הגדרת דבר חשוב. ספק דבר חשוב. דין ביטול ביצה. מכירת תערובת איסור. הולכת דמי האיסור לים המלח. תערובת דבר חשוב באינו מינו. ב. בעלי חיים שנתערבו. ג. הגדרת 'קבוע' ו'פריש'. החילוק בין 'קבוע' ל'פריש', ובין 'פריש' ל'רוב' רגיל. דין קבוע - מהתורה או מדרבנן? פרש ע"י גוי או עכבר - חשוב כ'קבוע' או כ'פריש'? דין נמצא ביד קטן או מי שאינו נאמן. קבוע שלא ניכר מקומו. פירות ספק ערלה הנמצאים בשוק. חשש טבילת כלי הבא מחו"ל - שמא אינו טעון טבילה. ד. ספק ספיקא בקבוע. ה. קבוע דרבנן למפרע. קניה מהחנות לאחר שנמצאה הטריפה. כמה בהמות שנשחטו ולאחר שחלקם נמכרו נמצא שהיו בהם טריפה. קבוע דאורייתא למפרע. ו. גזירה משום קבוע. נתבטל מקום הקביעות. ביצה שנולדה מתערובת טריפה בכשרות. ז. קבוע דרבנן בתערובת כשנפל אחד לים. ביאור ההיתר בנפלה אחת לים. נפלה מעצמה. נאבדה החתיכה מהעולם. אכילה שנים שנים. ניכר. ח. ספק ספיקא בתערובת. אכילת התערובת בבת אחת. ספק איסור. ס"ס בדבר שיש לו מתירין. ט. ספק בגוף וספק

בתערובת. ספק בגוף ספק בתערובת, ונודעה לאחר שהיה ס"ס. ס"ס בגוף או בתערובת ונודע בנתיים. ס"ס נגד חזקת איסור. י. נאמנות עד אחד בחשש תערובת.

כללי דיני ספק דאורייתא וספק דרבנן 553

ספק דאורייתא - מהתורה או מדרבנן? המסופק אם בירך, האם יכול להוציא אחרים י"ח. ספק דאורייתא לחומרא מדרבנן, מותר? תוקף איסורי דרבנן.

כללי דיני ספק ספיקא 558

הקדמה לדיני ספק ספיקא. א - ספק בגוף וספק בתערובת שנודעו יחד. ב, ג - שיהא הס"ס בגוף אחד ובעניין אחד. ד, ה - ס"ס משני גופים שיש ביניהם שייכות. ו, ז, ח, ט - תערובת תרנגולות וביצים כשרות וטרופות. י - ספק אחד בגוף וספק אחד בתערובת שהתערב. יא, יב - ס"ס משם אחד. יג, יד, טו - ס"ס המתהפך. טז - ס"ס מדאורייתא שאחד מהספקות מדרבנן. יז, יח - ס"ס באיסור דרבנן. יט - ספק תורה שהתגלגל לרבנן. כ - ספק דרבנן נגד חזקה. כא, כד, כה - תערובת איסור והיתר, חד בחד. כב, כג - איסור דרבנן חד בתרי. כו - להחמיר גם בהפסד מרובה. כז, כט, ל, לא - ס"ס נגד חזקה. כח, לב - חזקה הסותרת שלושה ספקות. לג - ס"ס שאינו שקול. לד - ספק בחסרון ידיעה. לה - ס"ס כשאפשר לברר. לו - שימוש בכללי הס"ס. ספק ספיקא במחלוקת הפוסקים. עשיית ס"ס לכתחילה ובידיים. ספק דאורייתא במצוות וס"ס במצוות עשה.

סימן קי"א - דין כלים טריפות שנתערבו בכשרות 574

א. חתיכה שנפלה לקדירה. ב. ריבוי ההיתר על האיסור. ג. תליה באיסור דאורייתא. ד. איסור דאורייתא ששיעורו דרבנן. ה. שתי קדרות של היתר. ו. שתי קדרות היתר שנפלו לתוכן פעמיים איסור. ז. צירוף שתי קדרות לבטל איסור. צירוף הקדרות למ"ד חנ"ג. קופות שאינן עשויות להתערב. צירוף הקדרות כשנפל איסור דאורייתא.

חומרים בתעשיית המזון שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

אכילת איסור שלא כדרך הנאתו. איסור שהשתנה. ג'לאטין גליצרין. תרופות. הפרשה של חרקים - שלאק.

נספחים - דיני תולעים שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

תולעת שלא ניתן לזהותה בעין בלתי מזוינת. תולעת שקשה לזהותה בעין. תולעת שניתן לראותה, אך לא ניתן לזהות את היותה תולעת. תולעים שלא נראות לרוב בני אדם. מקור חובת הבדיקה מתולעים. מקור החיוב לבדיקה במיעוט המצוי. בדיקה בטורח גדול והפסד. מה חשוב ל'מיעוט המצוי'. בדיקה מדגמית. היחידה הנמדדת. לימוד זכות בעניין התולעים. 'ביטול' וגדר 'ניכר'. תולעים בתערובת ומידת הטורח הנדרשת. 'רוב' ו'הסתברות'. היתר משום 'מתעסק'.

סימן ס"ט - דיני מליחה והדחה

ובו כ"א סעיפים

סעיף א':

מטרת ההדחה הראשונה

אחת הפעולות שיש לנקוט לאחר שחיטת בעל החיים קודם אכילתו היא הוצאת הדם. הדם האסור הוא דווקא כאשר הוא בעין או שפרש ממקום למקום. הגמ' בחולין מביאה את סדר ההכשרה של הבשר, כפי שנראה לקמן.

שנינו בחולין (קיג.)

"אמר שמואל: אין הבשר יוצא מידי דמו אלא א"כ מולחו יפה יפה, ומדיחו יפה יפה. אתמר, רב הונא אמר: מולח ומדיח, במתניתא תנא: מדיח ומולח ומדיח; ולא פליגי, הא - דחלליה בי טבחה, הא - דלא חלליה בי טבחה"

נחלקו הראשונים בטעם ההדחה הראשונה:

א. **ר"ן** (מב. ד"ה אין הבשר): ההדחה הראשונה מעבירה דם שעל פני הבשר, שהמלח מפליט רק דם שבתוך הבשר משום שהוא לח, אבל דם יבש שעל פני הבשר אינו נפלט ע"י המלח. ואם לא ידיוחו אותו בתחילה, יש חשש שהדם שהיה על פני החתיכה יבלע בחתיכה עצמה. בדומה לכך כתב **הרשב"א** (תוה"ב ב"ג ש"ג עג.) שההדחה מלחלת את הבשר כדי שידבק בו המלח, וגם הבשר יהיה נח יותר לפלוט את דמו.

ב. **רא"ה** (בדה"ב ב"ג ש"ג עג. ד"ה גרסינן): כדי שיתרכך הבשר ויצא דמו ע"י המליחה, שאם הדם יקרוש על החתיכה מבחוץ, הדם לא יוכל להיפלט חוץ לחתיכה. ומדיח גם לאחר המליחה כדי לשטוף את הדם שעל החתיכה. וכ"נ מדברי **הרא"ש** (פ"ח סימן מו).

ג. **מרדכי** (חולין סי' תשכא) בשם **ראב"ה** (סי' אלף קכ): מטרת ההדחה הראשונה להעביר את הדם שעל החתיכה, שאם ימלח את החתיכה ויהא דם על פניה, המלח יספוג את הדם שבחוץ ולא יפליט את הדם הבלוע בחתיכה.

ד. **סמ"ג** (סימן קלז), **סמ"ק** (סימן רה) ו**שערי דורא** (סימן ה): המלח מבליע ואינו מפליט דם שהוא בעין.

ה. **י"א ברא"ש** (סימן מו): כיון שלא הודח בראשונה אין כח במלח להפליט כל כך בשפע, ופירש מקצת לחוץ ויבליע תוך החתיכה, דלא שייך טרוד כיון שאין מפליט בשפע.

כתב **השו"ע**: צריך להדיח הבשר קודם מליחה. (ואם הדיחו הטבח אין צריך להדיחו בבית. טור).

הש"ך (סק"א) ביאר שהנ"מ בין הטעמים להדחה הראשונה תהיה האם מועיל להדיח את הבשר לאחר זמן, לטעם שהוא כדי לרכך את הבשר או הלכלוך שע"ג הבשר מועיל להדיח ולמלוח אפילו לאחר זמן. ולטעם שהמלח מבליע ואינו מפליט דם שהוא בעין לא מועיל. גם **הערוך השולחן** (אות ח-י) הביא כמה וכמה נ"מ בין הטעמים: א. לדעת הרשב"א צריך הדחה מרובה לרכך את הבשר, ואילו לדעת הרא"ש די בהדחה מועטת להעביר את הדם שעל פני החתיכה. וודאי שלדעת המרדכי לא די בהדחה אלא בעיני שרייה לרכך את כל עובי הבשר. ב. אם חתך את הבשר לאחר ההדחה, לסוברים שהוא משום ריכוך א"צ הדחה שנית שהרי כבר נתרכך, אבל לסוברים שצריך להעביר את הדם יש להדיח שנית. וה"ה אם חתך את הבשר באמצע המליחה שתהיה נ"מ ז. ג. אם מלח בלא הדחה, האם הבשר נאסר שלא תועיל לו שוב מליחה והדחה או לא. לרשב"א ודאי מועיל, אבל לסוברים שהמלח מבליע דם שעל החתיכה הרי מפורש בדבריהם שבכה"ג נאסרה החתיכה.

כתב **האיסור והיתר** (ריש כלל ד) שלא מועיל אפילו בדיעבד מה שרוחצים הטבחים הצלעות שלימות כמו שרגילים לשפוך עליהם בהעברה בעלמא לנאותם, דאינו קרוי הדיחו הטבח עד ששרה אותן קצת בכלי. **הש"ך** (סק"ב) העיר שא"צ להדיח דווקא בכלי אלא בעינין הדחה כדבעי. עוד כתב שאם אנו יודעים שהטבח הדיח, אמרינן שמסתמא הדיחו יפה. גם **הט"ז** (סק"ב) ביאר שא"צ להדיח שוב את הבשר לאחר שהדיחו כבר הטבח. הפת"ש (סק"ב) בביאורו **נחלת צבי** סיג, שדווקא כאשר מנהג הטבחים הוא לשרות את הבשר במים אפשר לסמוך על מעשיהם, אבל אם אין המנהג כך לא סומכים עליהם.

כתב **החוות דעת** (ביאורים ב, חידושים ב) שיש להקל כשהדיחו בשעה שהדם חם אפילו בהדחה מועטת.

☞ חתך את הבשר לאחר ההדחה

כתב **השו"ע**: ואם אחר שהדיח חתך כל נתח לשנים או לשלשה (או שהסיר טלפי הרגלים, לאחר ההדחה. ארוך כלל י"ד וי"ז) צריך לחזור להדיחם (**מרדכי**: דווקא כשחתך בסכין, דאגב דוחקא דסכינא מיבלע בלע, וכפי שבולע כן פולט). **והרמ"א** כתב: ואם לא עשה כן, הוי כלא הודח כלל (שם).

אולם הר"ן (חולין ב: ד"ה הטבח) סובר שגם אם חתך את הבשר לאחר מכן א"צ לחזור ולהדיחו, וכן מוכרח דעת מהר"ם בן חביב. אך **הש"ך** (סק"ג) ביאר שהר"ן אזיל לטעמיה שטעם ההדחה אינו משום דם אלא כדי שיתרכך הבשר, וכיון שכבר נתרכך אצל הטבח לא אכפת לנו שחתכו לאחר מכן. אבל לדידן שמדיחים משום הדם, צריך הדחה גם בדיעבד.

כתב הפרי מגדים (שפ"ד ג ד"ה יראה לי. הובא בפת"ש ד) שאם לא חתך את החתיכה לשנים אלא רק מעט, מותר בדיעבד. שהרי יש שישים, וגם אם לא נמלח מותר כפי שאם נשאר מקום בלי מלח מותר. וביאר כה"ח (אות יג) דהיינו דווקא דבר מועט, אבל בחתך גדול חשוב כחתכו לשני חלקים, ודינו כמלח מצד אחד שאין להתיר אלא בהפס"מ. אך הפת"ש (סק"ד) העיר שלפמ"ש החמודי דניאל שרק אם נשאר מעט בלא מליחה מותר, אבל אם נשאר הרבה אף בדיעבד אסור, נראה שגם כאן אסור, ונשאר בצ"ע לדינא. הש"ך (סק"ג) סובר שרק אם חתך את הבשר בסכין יוצא דמו ואוסר ללא הדחה נוספת, אך אם חתך את הבשר ביד, אין הבשר מפליט דם ואינו צריך הדחה נוספת. וכ"ד החכמת אדם (כלל ל ס"ד). החוות דעת (ביאורים ג) הוסיף שאם אכל חתול קצת מהחתיכה א"צ להדיח מקום האכילה. והפת"ש נשאר בצ"ע. אך הפרי חדש (אות ד) כתב שגם אם לא חתך בסכין אלא ביד יש לחוש וצריך לחזור ולהדיח. ולשיטתו ודאי שבאכילת חתול ג"כ צריך להדיח (כה"ח אות ח). הזבחי צדק (אות ה) וכה"ח (אות ז) כתבו שטוב ליזהר.

❧ דיני שריית הבשר קודם ההדחה

כתב הרמ"א: הדחת הבשר לכתחלה, יזהר לשרותו נגד חצי שעה ולהדיחו היטב במי השרייה, אבל אם לא שראו רק הדיחו היטב סגי ליה, ואחר כך ימתין מעט שיטפטפו המים קודם שימלחנו, שלא ימס המלח מן המים ולא יוציא הדם (הגהות ש"ד והגהות אשרי פכ"ה ובארוך כלל א').

הש"ך (סק"ה) סובר שבהדחה מועטת לא מועיל כלל, ומ"מ אם מלח את החתיכה קודם לכן אף בהדחה מועטת סגי ליה בדיעבד. וכ"כ הערוך השולחן (אות יד).

הש"ך (סק"ו) והט"ז (סק"ד) העירו שיש להמתין רק מעט אך לא ימתין עד שיתנגב, שאז לא ימס המלח כלל ולא יוציא הדם.

כתב החכמת אדם (כלל ל דין ג) שבשעה"ד שאינו יכול לשרות כלל, כגון לצורך שבת או אורחים או לצורך אדם חלש, יש לסמוך על הדחה היטב בלבד. וכ"כ כה"ח (אות יט). וכתב הבא"ח (טהרות, י) שיש מקומות שלא נהגו לשרות אפילו לכתחילה, ורשאים הם להמשיך במנהגם.

❧ שימוש בכלי ששורים בו בשר

הרשב"א (ח"א סימן תתמד) הסתפק כיצד לפסוק לגבי בשר שנמלח ושהה כדי מליחה ונתנוהו קודם הדחה ברותחין בכלי שני, דמחמת שנמלח ושהה כדי מליחה, אין מליחה וצליה מועילים להפליט את הדם שבתוכו לאחר מכן.

כתב הרמ"א: ונהגו שלא להשתמש בדברים אחרים בכלי ששורין בו בשר. ואם נשתהה הבשר בשרייתו מעת לעת, הבשר וגם הכלי אסורין. ועיין לקמן סימן זה. אבל פחות מעת לעת אין להקפיד. ואף במקום שנאסר הכלי, מותר לחזור ולשרות בו (בארוך).